

Obsah.

ÚVODEM.

	Strana
Národohospodářské problémy . . .	9—13
Nedostatečná distribuce dneška . . .	9
Rusové - předvoj kultury na Východě . . .	10
Východní problémy	10
Otázky nezaměstnanosti v předlídne- ných zemích	10
Slavjanofilství hospodářské a tvořivé . . .	10
Úkoly Čechoslováků na Východě	11
Význam ruského východu pro ČSR.	11
Cesty Anglie, Ruska a Japonska na Východě	11
Koncesní zásah ČSR do výstavby Východu	12
Národohospodářský pohyb národů ze Západu na Východ	12
Bohatství „nové Ameriky“	13

I. SIBIŘ.

1. Rusové předvojem Evropy. 14—15. Prostory netušených bohatství	14
Bezděčný a záměrný výboj Rusů na Východě	14
Rehabilitace jména Sibíře	14
Drancování sibiřských krajů	15
2. Výboj Rusů na Východ. 15—18. Rusové hledají nezamrzající pří- stavy	15
Rusko stojí v cestě mongolským národům	15
Hranice a velikost Sibíře	15
Západní nížina a východní vy- výšenina	16
Sibiřské veletoky	16
Administrativní rozvrh	16
Tundry, prales, les, step, pouště Otázky zavlažování	17
Zeměpisná pojmenování ve stře- dověku	17
3. Státní zájem Rusů o výboj na Východ. 18—21. Postupné ovládnutí Sibíře	18
Pochod „na Ob rjeku velikuju	19
Obchodní domy v čele výbojů na Východ	20
Jermak Timofejevič	20
„Jasak“ Sibíře pro ruskou říši	20
Sítě ruských osad, stráží a ostrogů	20
Sibiř je obdobytiště a odsávací pře- bytků obyvatelstva ze Západu	21
4. Kolonizace, její nedostatky a no- vé úkoly. 21—23. Směr lidové kolonizace	21
Výsledky deportace	22
Smysl zemědělské kolonizace	22
Budoucnost zemědělsko-průmy- slového přistěhovalectví	22

5. Pronikání Rusů na Sibiř. 23—29.

Lid, běženci „pereselenci“ a ko- lonisté Sibíře	23
Rusové směřují od severozápadu k jihovýchodu	24
Zemědělské a průmyslové kolo- nisování	24
Kolonizaci Sibíře pomáhají úřady	25
Zaměstnání nových osidlenců a jejich starosti	25
Zemědělství a půda	26
Úkoly lesního průmyslu	27
Problém plánového kolonizování Sibíře	27
Výboj mongolských plemen	27
Nedostatek vzdělání	28
Důležitost průpravy přistěho- valectví	28

II. ZÁPADNÍ SIBIŘ.

1. Povaha krajů, oblastí a lidí, 29—40. Povodí Obu, Stín Ledového oce- ánu	29
Pochod průmyslu přes Urál	30
Nedostatek cest a magistrála	30
Zdražení potřeb z nedostatku komunikace	30
Úkoly kolonizování západosibiř- ské nížiny	31
Severní „hranice“ zemědělství	31
Odstranění tunder	32
Jamal - severní končatina sibiř- ské nížiny	32
Zvířena západní Sibíře	33
Zemědělství severu a jihu sibiř- ské nížiny	33
Půdy u pobřeží Ledového oceánu	33
Nedostatek vláhy	33
Význam říčních průplavů	34
Povodí Jeniseje	34
Vasjuganský kraj	34
Lesy západní Sibíře	35
Zalidnění a život lidu	36
Turuchanský kraj	37
Turuchansk - stolice jenisejského severu	37
Nedostatky domácího průmyslu	38
Nouze o půdu na severu	38
Život na Turuchansku	39
Tunguzové	39
2. Altajské oblasti. 40—44. Život altajských národů	40
Obydlí aboriginů-Altajců	40
Altajská patriarchálnost	41
Náboženství a pověry	41
Horství Altaje	41
„Černí“ - lesy Altaje	41
Ojratsko	42—43

III. VÝCHODNÍ SIBÍR.

1. Bajkalská oblast a povodí Angary. 44—48.	
Bajkalská oblast, jako strategická „zátka”	44
Bohatství a význam Bajkalského jezera	44
Zabajkalské kraje	46
Zemědělské možnosti	47
Tuzemci bajkalské oblasti	47
Střediska Zabajkalí	47
Pobřeží východní Sibíře	47
Hranice východní Sibíře	48
2. Jakutská autonomní republika. 48—52.	
Jakutsk	48
Jakutové	48
Domov Jakutů	49
Zvědavost Jakutů	50
Jakut-obchodník	50
Obživa lidu	50
Kolonisace, zemědělství a průmysl	51
Komunikace	52
3. Dálnévýchodní kraje. 52—58.	
Přímoří Dálného východu	52
Přírůstky obyvatelstva	54
Povahy přistěhovalců	55
Číňané, Korejci, Japonci	55
Zemědělství a kolonisování	55
Návrhy pro kolonisování Východu	56
4. Burjato-mongolská republika. 58—61.	
Obyvatelé, zřízení	58
Šamanismus	58
Zemědělství a dobytkářství	59
Průmysl	59
Život lidí	59
Vliv Rusů na kočující plemena Střediska Burjato-mongolské republiky	61
Obchod, komunikace	61
5. Amur a Poamuří. 61—63.	
Amurská zeměpisná oblast	61
Přistěhovalectví a kolonisace	62
Obyvatelstvo v nížinách	62
Nevyvinutý průmysl	62
Aboriginové Poamuří	63
6. „Politické” oblasti Východu. 63 až 64.	
Vladivostok - tichomořská base Přímoří, jako nejvýchodnější stráž	63
Hranice Přímoří a jeho bohatství	64
Nerostná bohatství	64
Potřeba plánové a odborné přistěhovalcké vlny	64
7. Sachalin. 65—66.	
Sachalin a hospodářské zájmy Japonska	65
8. Komandorské ostrovy. 66—68.	
Bohatství Komandorů	66

Aleuti	66
Honební průmysl	67
Rybolov	68
Lov plectva	68
9. Kamčatka. 68—76.	
Obyvatelstvo poloostrova	68
Život ryb v kamčatských vodách	69
Rybí průmysl Kamčatského kraje	70
Kamčatka — říše kožešinové zvěře	72
10. Kamčatka ve víru tichomořských sporů. 77—83.	
Naléhavá potřeba zalidnění Kamčatského kraje	82

IV. RUSKÁ STŘEDNÍ ASIE.

1. Kazakstan, jeho obyvatelstvo a příroda	84
Hospodářské základny střední Asie	89
Vzácné rostliny, lesy a fauna	90
Nerosty	91
Nedostatek silnic a cest	97
Zemědělství a dobytkářství	98
Nedostatečné zavlažování	99
2. Tadžikistan. 100—103.	
Zápas o vodu	100
Kočovníci pod Pamírem	102
Potřeby zesílení zalidnění	102
Hedvábnictví	102
3. Kirgizstan. 103—104.	
Zavlažování	103
Skopový dobytek	104
4. Uzbekistan. 104—105.	
Pěstování průmyslových rostlin	104
5. Turkmenistan. 105—109.	
Příroda Turkmenie	106
Rostliny a zvířena	106
Obyvatelstvo a zaměstnání	106
Komunikace	106
Z dějin Turkmenie	106
6. Přírodní překážky kolonisování střední Asie. 109—112.	
Horstvo střední Asie	109
Pamír	109
Přestěhovalectví a kolonisování	110
Podnebí	110
Stepní oblasti	111
Pohyb písečných pouští	112
7. Obyvatelstvo střední Asie. 112—116.	
Kirgizové	113
Uzbekové	113
Tadžíci	114
Karakirgizové	115
8. Řeky a jezera. 116—118.	
Úprava koryt průplavů	116
Vody stř. Asie nemají odtoku	117
Ztrácení řek v písku	117
Řešení zavlažování	118

9. Rostliny stř. Asie. Průmysl. 118-121.	
Důležitost pěstování průmyslových rostlin	119
Bavlnářství	120
10. Rolnické hospodářství. 121—123.	
Zahradnictví a ovocářství	121
Dobytkářství a vývoz	122
Chov skopového dobytka	122
Nerostná bohatství	123
11. Koncese. 123—126.	
Komunikace a cizí kapitál	124
Železnice	125
Vodní a letadlová doprava	125
Vývoz a obchod	126
Prodej, výměna, trhy	126

V. SOUSEDSTVÍ SIBÍRE A STŘEDNÍ ASIE.

1. Republika Tannu-Tuva. 126—136.	
Cesty Tannu-Tuvy	127
Základní zdroje blahobytu	128
Obyvatelstvo	128
Nerostná bohatství	129
Rostlinstvo	130
Zemědělství	130
Průmysl	131
Dobytkářství. Rybolov a honitba	131
Dovoz a vývoz	131
2. Vnější Mongolsko. 136—166.	
Zeměpisný celek	136
Pohled do dějin	137
Politika Číny	137
V. Mongolsko a Rusko	139
Pronikání Číňanů	139
Příroda V. Mongolska	140
Příroda a hranice	141
Mongolsko na křižovatce zájmů velmocí	141
Úkoly vlády	142
Cesty a cizí kapitál	142
Půda a vegetační podmínky	144
Dobytěk	145
Mongolský velbloud	146
Chov skopového dobytka	147
Výživa lidu	147
Zvířena	148
Vývoz vlny	148
Potřeby racionalisace	149
Nenáročnost Mongolů	150
Obchod ve V. Mongolsku	150
Družstevnictví	152
Nerostná bohatství	153
Podmínky pro průmysl	153
Národní majetek	154
Dovoz a vývoz	154
Právo kupní a prodejní	154
Postavení M. na východě	155
Zalidnění V. Mongolska	155
Nemoce	156
Náboženská výchova	157
Společenské styky	157
Populace	158

Děti	159
Kult mrtvých	159
Cestování	159
Obydlí lidu	160
Letopočty	160
Administr. dělení	160
Moc klášterů a mnichů	162
Bohoslužby a svátky	163
Moc lámů a lámovství	164
Společenský a veřejný život	165

3. Mandžusko a Čína. 166—174.	
Z dějin kolonisování Mandžuska	166
Vliv Rusů a Japonců na Mandžusko	167
Mandžuské bohatství a komunikace	167
Zemědělství, zahradnictví, zelinářství	169
Mandžuoové	170
Japonské pronikání k západu	171
Japonsko jako kolonizátor	171
Rusové jako překážka japonského pronikání na západ	172
Čína — nřehradou japonského vlivu	173
Slabost čínského kolosa	173

VI. VŠEOBECNĚ ÚVAHY. 174—223.

Povahy obyvatelstva východu	174
Tuzemci usedlí a kočovní	175
Tunguzové	175
Jakutové	176
Vogulové	177
Samojedové	177
Zyrjani	178
Altajské národy	178
Ostaci	178
Víra a láska k přírodě	180
Šamani a jich obřady	180
Lamaismus	181
Hygiena lidu	181
Zdraví a podnebí	182
Kontinentalnost podnebí	183
Vzdorování rostlin	184
Zápas pralesu s tundrou	185
Alpské louky a porosty	187
Zvířena	188
Kožišiny a výpravy za nimi	189
Honitba a honební průmysl	189
Kupci a překupníci kožíšin	191
Lov tarbagana	191
Zapovědníky na lachtany, sobole a bobry	191
Průměr odstřelu zvěře	191
Rybolov a rybní průmysl	192
Tažní psi	192
Příprava ryb	192
Konzervní průmysl	192
Půda tunder, pralesů, stepí a pouští	193
Potíže severního zemědělece	194
Problém zlevnění potravin na severu	195
Zelinářství, ovocářství	197
Dobytkářství	197

Výhody chovu dobytka	197	Obchod a trhy v předpolárních kra- jích	211
Chov „marala“	198	Nynější význam faktorů v obchodu	212
Nerostná bohatství	199	Komunikace	213
Zlato	199	Vznik nových přístavů	213
Stříbro	200	Igarka	213
Měď	201	Putování cizozemských lodí přes Karské moře	214
Železo a uhlí	201	Možnosti zásahu koncesního kapitálu	214
Nafta	203	Technické plány komunikace na se- veru	215
Sůl	203	Severní mořská cesta	216
Nikl, magnetit, ozokerit a j. nerosty	203	Potřeba přistěhovalců	219
Drahokamy a polodrahokamy	203	Nové způsoby kolonisování	220
Prameny miner. vod	203		
Předpoklady k intenzivnímu hospo- dářství	204		
Mlékařství, máslařství, olejařství, koželužství	204		
Limbové oříšky	205		
Základy le.ního průmyslu	205		
Tempo zprůmyslovění východu	206		
Ztráta primátu v obilním obchodu	206		
Vladivostok a Nikolajevsk n/Am.	206		
Mobilisace ruského obchodu	207		
Poloostrv Tajmyr	207		
Vývoz na západ	211		
		ZÁVĚR.	
		Potřeba investic	226
		Koncese	228
		Nedostatek dopravních a komunál- ních koncesí	230
		Plánové zapojení ČSR do výstavby východu	231
		Seznam použité literatury 234—235.	